

Rikosseuraamusviraston monisteita 4/2003

Kuntouttava vankityö vuonna 2002

Carl-Olof Stenberg Vuokko Karsikas

2.5.2003

SISÄLLYSLUETTELO

1.	YLEISTÄ.....	1
2.	SEURANTARYHMÄ.....	1
3.	KOORDINAATIORYHMÄ.....	2
4.	VANKIEN REKRYTOINTI KUVAAN JA OHJELMAN SUORITTAMINEN.....	2
5.	TIEDOTUS.....	3
6.	TYÖTOIMINTA.....	4
7.	PÄIHDEHOITO.....	4
8.	ASUMISPALVELUT.....	5
9.	TOIMINTA TYÖSIIRTOLASSA.....	6
10.	MUU TOIMINTA.....	6
11.	MUITA YHTEISTYÖTAHOJA.....	7
12.	TOIMINNAN KUSTANNUKSET.....	7
13.	TOIMINNAN ARVIOINTI.....	7
14.	TOIMINNAN SEURANTA JA TUTKIMUS.....	9

1. YLEISTÄ

Kuntouttava vankityö, Kuva, on tarkoitettu päihdeongelmallisille helsinkiläisvangeille, jotka ovat valmiit sitoutumaan päihdeettömyyteen ja rikoksettomuuteen. Ohjelma sisältää päihdekuntoutusta, kuntouttavaa työtä, asumispalveluita ja muuta tukea, jota Helsingin kaupungin sosiaalivirasto ja Helsingin työsiirtola järjestävät yhteistyössä. Ohjelmaan pyritään saamaan vankeja, jotka ovat kyllästyneitä jatkuvaan vankilakierteeseen. Se antaa kaikille ohjelmaan sitoutuneille vangeille mahdollisuuden saada ainakin edellä mainittuja sosiaalipalveluja henkilökohtaisesti räätälöityinä sosiaaliviraston sosiaalityöntekijän toimiessa heidän henkilökohtaisena palveluohjaajanaan. Suurin osa Kuvan asiakkaista on erityissosiaalitoimiston (Esto) asiakkaita. Tavoitteena on, että osallistujat jo työsiirtolassa tottuvat säännölliseen työntekoon ja että työllistyminen vapautumisen jälkeen jatkuu samassa työympäristössä, samoin A-klinikan terapeuttinen avokuntoutus. Vapautumisen jälkeen osallistujien elämänhallintaa parannetaan kehittämällä heidän asumistaitojaan sekä tarjoamalla sopivia ja hyvätasoisia asumispalveluja erityissosiaalitoimiston kautta.

Tärkeä valintakriteeri Kuvaan rekrytoinnissa on se, että vanki on sijoittajavankilassaan osallistunut päihdekuntoutukseen taikka riittävän vakuuttavalla tavalla osoittanut, että hän on motivoitunut päihdeongelmansa hoitamiseen, mikäli hänellä ei ole ollut vankilassa tilaisuutta osallistua kuntoutukseen. Lisäksi edellytetään, että vanki on vajaatyökykyinen. Suuret vuokratavat Helsingin kaupungin vuokra-asuntoihin voivat olla esteenä osallistumiselle kuntouttavaan vankityöhön.

Kuntouttava vankityö on vakinaistettua toimintaa ja se perustuu Rikosseuraamusviraston ja Helsingin kaupungin sosiaaliviraston yhteistyösopimukseen. Ohjelmaan voidaan ottaa samanaikaisesti korkeintaan 12 vankia.

Kuva-toimintaa johtaa sen seurantaryhmä, jossa on edustajat sosiaalivirastosta, Rikosseuraamusvirastosta, Helsingin työsiirtolasta, Helsingin vankilasta ja Kriminaalihuoltolaitoksen Helsingin aluetoimistosta.

2. SEURANTARYHMÄ

Seurantaryhmä piti vuoden aikana 4 kokousta. Kokoukset olivat 1.2., 24.5., 28.8. ja 1.10. Lisäksi seurantaryhmä osallistui yhteiseen suurykokoukseen koordinaatioryhmän kanssa Helsingin työsiirtolassa 5.3. ja sijoittajavankiloille tarkoitettuun tiedotustilaisuuteen Vankeinhoidon koulutuskeskuksessa 18.11.2002.

Seurantaryhmän puheenjohtaja Katri Järvinen siirtyi seurantaryhmän vuoden ensimmäisen kokouksen jälkeen muihin tehtäviin Rikosseuraamusvirastossa ja hänen jälkeensä seurantaryhmän uudeksi puheenjohtajaksi nimitettiin Vuokko Karsikas. Hänen tilalleen seurantaryhmään nimitettiin Mika Antikainen Rikosseuraamusvirastosta. Muina seurantaryhmän jäseninä jatkoivat Ari Lyytikäinen Helsingin vankilasta, Risto Huuhtanen Kriminaalihuoltolaitoksen Helsingin aluetoimistosta, Marja-Riitta Kilponen Helsingin sosiaaliviraston yhteispalvelukeskuksen kehittämissyksiköstä, Pertti Siukola Helsingin sosiaaliviraston työtoimistosta sekä Carl-Olof Stenberg Helsingin sosiaaliviraston erityissosiaalitoimistosta. Stenbergistä tuli seurantaryhmän sihteeri Vuokko Karsikkaan jälkeen. Juha Pakarisen tilalle seurantaryhmään nimitettiin Arto Tolkki Helsingin työsiirtolasta. Seurantaryhmää täydennettiin uusilla jäsenillä, joita ovat Pirkko Nyholm Helsingin sosiaaliviraston töidenjärjestelytoimistosta ja Marianne Winberg Töölön A-klinikalta.

3. KOORDINAATIORYHMÄ

Koordinaatioryhmä kokoontui laajennettuna 5.3. Helsingin työsiirtolassa. Tällöin todettiin, että se on muodostunut liian laajaksi ja sovittiin, että jatkossa keskitytään kutsuun koolle verkostokokouksia osallistujien tarpeiden mukaan. Useita tällaisia verkostokokouksia on järjestetty vuoden aikana.

4. VANKIEN REKRYTOINTI KUVAAN JA OHJELMAN SUORITTAMINEN

Vuoden 2002 aikana Kuvaan valittiin 13 vankia (20 / 9). Suluissa on vastaavat lukumäärät vuosina 2001 ja 2000. Kuvaan osallistui vuoden aikana yhteensä 22 vankia (26 / 14). Vuonna 2002 vapautuneista, joita oli 8, kaikki jatkoivat ohjelmassa. Heistä vain yksi poistui ohjelmasta saman vuoden aikana. Edellisenä vuonna 7:stä vapautuneesta yksi poistui ohjelmasta välittömästi vapautumisensa jälkeen. Hänet on kuitenkin otettu takaisin Kuvaan uuden vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon takia. Muista edellisenä vuonna vapautetuista kaksi on edelleen mukana ohjelmassa, yksi on kuollut ollessaan vielä mukana ohjelmassa, ja kolme on ainakin tällä hetkellä Kuvan toiminnan ulkopuolella.

Vuoden 2002 aikana Kuvasta poistettiin 6 vankia, heistä kaksi poistuttuaan luvatta työaikana järjestetystä päihdehoidosta, yksi työhön sopeutumattomuuden takia, kaksi vangin luvattoman poistumisen takia ja yksi sairauden takia. Vuonna 2001 Kuvasta poistettiin 11 vankia, heistä 9 päihteiden käytön takia ja kaksi luvattoman poistumisen vuoksi.

Vuonna 2002 yhteensä 3 vapautunutta lopetti Kuvassa omasta aloitteestaan oltuaan vapautumisensa jälkeen mukana ohjelmassa muutamasta kuukaudesta runsaaseen vuoteen. Näiden lisäksi kahden osallistujan osalta Kuvassa asetetut kuntoutustavoitteet saavutettiin vuoden 2002 aikana ja heidän lopettamisensa tapahtui suunnitelmien mukaisesti. Toisen osalta tavoitteet saavutettiin ennen kun kaksi vuotta oli kulunut vapautumisesta.

Vuoden 2002 lopussa oli Kuvassa mukana 9 vankia ja 7 vapautunutta. Edellisenä vuodenvaihteena oli mukana 8 vankia ja 6 vapautunutta.

	1999	2000	2001	2002
Uudet osallistujat	6	9	20	13
Vankiosallistujia yhteensä	6	14	26	22
Vapautuneet	1	3	7	8
Vapautumisen jälkeensä jatkaneet	1	2	6	8
Vapautuneina osallistuneet yht.	1	3	8	13
Vankeina poistetut	0	5	11	6
Vankeina poistuneet	0	0	0	0
Poistetut vapautuneet	0	0	0	0
Poistuneet vapautuneet	0	2	3	3
Ohjelman suorittaneet	0	0	0	2
Osallistujat yhteensä	6	15	29	28
Osallistujia 31.12.	5 vankia 1 vapautunutta yht. 6 osallistujaa	6 vankia 2 vapautunutta yht. 8 osallistujaa	8 vankia 6 vapautunutta yht. 14 osallistujaa	9 vankia 7 vapautunutta yht. 16 osallistujaa
Työpäiviä			1221	1872
Perehdytettäviä	6 vankia	9 vankia	19 vankia	14 vankia
Työtoimiston työssä olleita	5 vankia 0 vapautunutta yht. 5	9 vankia 3 vapautunutta yht. 12	18 vankia 6 vapautunutta yht. 24	20 vankia 8 vapautunutta yht. 28
Päihdehoidossa	5	10	14	25
Asuntoja järjestetty	1	1	6	7

5. TIEDOTUS

Kuvan edustajat osallistuivat kesäkuussa Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja Rikosseuraamusviraston järjestämiin projektimessuihin, jossa ohjelma esiteltiin. Kävijöitä messuilla oli runsaasti vankeinhoitolaitoksesta ja kriminaalihuoltolaitoksesta mutta vain

jonkin verran sosiaalitoimistoista ja muista yhteistyötahoista. Suuri osa piti Kuvan toimintaa mielenkiintoisena ja sen palveluja tärkeinä.

Kuvan seurantaryhmä järjesti marraskuussa tutustumis- ja neuvottelupäivän niiden vankiloitten edustajille, joihin helsinkiläisiä vankeja etupäässä sijoitetaan. Tilaisuuden tarkoituksena oli kehittää helsinkiläisten vankien rekrytointia Kuvaan. Aamupäivän aikana esiteltiin työtoimiston työkohteet ja iltapäivällä järjestettiin yhteistyöneuvottelu kuntouttavasta vankityöstä Vankeinhoidon koulutuskeskuksessa.

6. TYÖTOIMINTA

Helsingin sosiaaliviraston työtoimisto työllistää Kuvaan tulleita vankeja aluksi n. 6 viikon kestävässä perehdyttämistyössä, joka käytännössä on metsätyötä Itä-Helsingin alueella. Varsinainen vankityö tapahtuu kuten aikaisemmin kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entisöimistyössä. Työtoimisto huolehtii vankien kuljetuksesta työpisteisiin ja takaisin työsiirtolaan sekä heidän ruokailustaan.

Vuonna 2002 vangeista 14 (19) osallistui perehdyttämistyöhön ja 20 (18) vankia teki varsinaista vankityötä. Vuoden aikana 8 vapautunutta osallistui työtoimiston työhön. Kaksi heistä siirtyi myöhemmin normaalityömarkkinoille. Edellisenä vuonna 6 vapautunutta osallistui työtoimiston työhön ja yksi heistä siirtyi normaalityömarkkinoille. Työpäiviä kertyi yhteensä 1872 (1221). Tämä osoittaa pidempiaikaisempaa osallistumista Kuvan töihin.

Kuvan työtilaisuuksien järjestäminen tapahtuu Helsingin sosiaaliviraston töidenjärjestelytoimiston välityksellä.

Vapautumisen jälkeen Kuvan osallistujat voidaan työllistää jopa 24 kuukaudeksi, mikäli heidät lääkärin B-lausunnon mukaan on todettu päihdeongelmiensa takia psykososiaalisesti vajaatyökykyisiksi. Ilman lääkärintodistusta heidät voidaan työllistää vain 6 kuukaudeksi. Vuonna 2002 töidenjärjestelytoimistolla oli vielä mahdollisuus jatkaa työllistämisiä 4:llä kuukaudella, mutta tämä mahdollisuus lakkaa vuoden 2003 alusta lukien.

7. PÄIHDEHOITO

Vankilassaoloaikana osa Kuntouttavaan vankityöhön tulevista käy vankisairaalassa katkaisuhoidojakson ja osa osallistuu myös muuhun päihdekuntoutukseen vankilassa ennen ohjelmaan siirtymistään.

Ohjelmassa mukana olevien päihdehoito järjestetään asuinalueen mukaisella A-klinikalla. Vailla vakinaista asuntoa olevien päihdehoito on järjestetty vuoteen 2002 asti Töölön A-klinikalla. Enemmistö Kuvan asiakkaista on vailla vakinaista asuntoa olevia.

A-klinikoiden päihdehoitopalvelut kuntouttavassa vankityössä mukana olleille ovat lisääntyneet vuoden aikana selvästi. Kaikkiaan 25 Kuvassa mukana ollutta on vuoden aikana osallistunut A-klinikoiden terapeuttiseen avokuntoutukseen. Edellisenä vuonna heidän lukumääränsä oli 14. Vailla vakinaista asuntoa olevista 15:lle (9) on vuoden aikana annettu päihdehoitoterapiaa Töölön A-klinikalla. Vuoden 2002 aikana 10 (5) Kuvan osallistujista sai terapeuttista avokuntoutusta muualla kuin Töölön A-klinikalla.

Valtaosalla Kuvan osallistujista ei ole aikaisempaa päihdehoitokokemusta. Kuvan ansiosta heidät on saatu mukaan päihdehoitojärjestelmään ja enemmistö heistä on siinä jatkanut. Kahden Kuvassa mukana olleen terapeuttinen avokuntoutus A-klinikalla on lopetettu, koska tavoite on saavutettu. Kolmen vapautumisensa jälkeen Kuvassa mukana olleen hoitomotivaatio hiipui vuoden aikana, mutta he ovat edelleen osallistuneet Kuvassa järjestettyyn työntekoon ja heidän asuntoasiansa on kunnossa. Myös edellisenä vuonna kolme keskeytti päihdehoidon.

Kuntouttavassa vankityössä mukana olevat vangit voivat työaikana kerran viikossa osallistua AA:n tai NA:n kokouksiin. Näistä NA:n kokouksiin osallistuminen on ollut suosittu, koska useimpien Kuvan osallistujien päihdeongelma johtui pääasiassa huumeista.

Kuvan vangit ovat myös olleet mukana perustamassa Helsingin työsiirtolaan oman NA-ryhmän, jonka toimintaan he ovat aktiivisesti osallistuneet. Kiinteästi AA- tai NA-ryhmiin liittyneet vangit ovat voineet käydä työsiirtolasta käsin myös ulkopuolisissa AA/NA-ryhmissä yksilöllisen suunnitelmansa mukaisesti.

Muutamit osallistujat ovat siirtyneet Hämeenlinnan vankisairaalan päihdekatkaisukursin jälkeen Kuvaan.

8. ASUMISPALVELUT

Kuntouttavaan vankityöhön osallistuneille tarjotaan vapautuessa tukiasunto ja myöhemmin henkilön osoitettua riittäviä asumistaitoja tukiasunnossa, hänelle voidaan järjestää erityissosiaalitoimiston (Esto) välityksellä oma pienvuokra-asunto. Eston tukiasuntoihin sijoitettujen Kuvan osallistujien omaksi sosiaalityöntekijäksi tulee Kuvan sosiaalityön koordinoija, joka toimii Estossa asiakkaidensa henkilökohtaisena palveluohjaajana.

Alkuvaiheen lyhytaikaisten käynnistysvaikeuksien jälkeen asumispalvelujen taso Kuvassa on vuoden 2002 aikana selvästi noussut. Jokaiselle vapautuneelle asunnon tarpeessa olevalle on voitu tarjota rauhallinen tukiasunto, jossa häiriöt ovat olleet korkeintaan tilapäisiä.

Vuoden 2002 aikana 7:lle ohjelmaan osallistuneelle vapautuneelle vangille voitiin tarjota suoraan hyvätasoinen tukiasunto. Tukiasuntopaikoista 4 oli erityissosiaalitoimiston tu-

kiasuntoja, muut olivat yhteistyötahojen. Yksi vuoden aikana tukiasunnon saanut Kuvan osallistuja ehti saman vuoden aikana erityissosiaalitoimiston kautta saada itsenäisen pienasunnon. Vuoden 2002 aikana kaikkiaan kolme Kuvan osallistujista siirtyi Eston järjestämään itsenäiseen pienasuntoon.

Edellisenä vuonna järjestettiin erityissosiaalitoimiston kautta kolmelle vapautuneelle osallistujalle tukiasunto ja kolmelle osallistujalle itsenäinen pienasunto. Yksi tukiasunnon saaneista joutui silloin vielä odottamaan muutaman kuukauden pääsyä siihen. Kaksi itsenäisen pienasunnon saaneista pääsivät muuttamaan siihen 1-3 kuukauden odotusajan jälkeen asumatta sitä ennen tukiasunnossa ja yksi osallistuja siirtyi vuoden 2001 aikana itsenäiseen pienasuntoon runsaan puolen vuoden tuetun asumisen jälkeen.

9. TOIMINTA TYÖSIIRTOLASSA

Kuvan vangit on sijoitettu Helsingin työsiirtolassa samaan tupaan, johon mahtuu enintään 12 vankia. Tuvassa vankien käytössä on 6 asuinhuonetta, joten miehityksestä riippuen osa vangeista jakaa nukkumatilat toisen vangin kanssa.

Helsingin työsiirtolan henkilökunnasta yksi vartija toimii Kuvan vankien yhdyshenkilönä. Tähän kuuluu mm. Kuvaan hakevien vankien haastatteluihin osallistuminen, ATK-ohjaus ja vapaa-ajan toiminnan järjestäminen. Vapaa-aikana vangeilla on mahdollisuus harrastaa mm. käden taitoja ja liikuntaa; myös retkiä työsiirtolan ulkopuolelle järjestetään. Kuvassa olevat vangit ovat myös osallistuneet Helsingin työsiirtolan toverikunnan järjestämään vapaa-ajan toimintaan.

Helsingin työsiirtolan sosiaalityöntekijä on osallistunut Kuvan vankien vapautumisjärjestelyihin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

10. MUU TOIMINTA

Kuvan vangeista 6 on vuoden aikana osallistunut Amiedun järjestämälle tulityökurssille, josta osallistujat ovat saaneet tulityökortin.

Kuvassa mukana olevat vangit ja vapautuneet ovat vuoden aikana osallistuneet Helsingin sosiaaliviraston töidenjärjestelytoimiston järjestämiin ATK:n perus- ja jatkokursseihin, jotka molemmat kestivät 4 päivää.

Kuvan osallistujien ATK- opiskelua pidetään tärkeänä ja kehittämisen arvoisena tulevaisuudessa.

11. MUITA YHTEISTYÖTAHOJA

Asumispalvelujen järjestämisessä on aloitettu yhteistyö Munkkisaaren huumehoitoyksikön palveluohjausyksikön kanssa. Heidän käytössään on yhteisöasumisyksikkö, jonka henkilökuntaan kuuluu 7 henkilöä ja jossa on 9 asukaspaikkaa. Yksi Kuvan osallistujista on saanut asunnon edellä mainitusta asumisyksiköstä.

Kriminaalihuollon tukisäätiön kanssa on aloitettu yhteistyö ja heidän tukiasuntoonsa on sijoitettu yksi Kuvan osallistuja vapautumisensa jälkeen.

Kalliolan Pointin kanssa on suunniteltu yhteistyössä tukihenkilöpalvelujen järjestämistä Kuntouttavassa vankityössä oleville. Toistaiseksi Kuvan osallistujat eivät ole käyttäneet näitä palveluja hyväkseen.

Helsingin ulosottoviraston johtavan kihlakunnanvoudin kanssa käydyssä neuvottelussa on sovittu siitä, että kuntouttavaan vankityöhön osallistumista voidaan pitää sellaisena ulosottolain 4 luvun 6a §:n mukaisena muuna erityisenä syynä, joka on olennaisesti vähentänyt osallistujan maksukykyä. Tällöin ulosmittaamatta jätettävä palkan osa voidaan toistaiseksi tai määrättynä aikana määrätä normaalia suuremmaksi.

12. TOIMINNAN KUSTANNUKSET

Rikosseuraamusvirasto maksoi Helsingin kaupungille 42,99 euroa / vankityöpäivä, mihin ei sisälly vankien palkka- ja henkilöstömenoja. Kaikkine todellisine kustannuksineen vankityöpäivän hinnaksi vuonna 2002 tuli 62,58 euroa.

13. TOIMINNAN ARVIOINTI

Kuntouttava vankityö aloitettiin 15.11.1999. Kuvassa mukana olevien vankien lukumäärä on alkuaikojen rekrytointivaikeuksien jälkeen alkanut vakiintua Helsingin työsiirtolan resurssien mukaiseksi, joskaan 12 toimintaa varten varattua paikkaa ei saada jatkuvasti pysymään täynnä. Kesäkauden aikana on edelleen esiintynyt vaikeuksia rekrytoida uusia vankeja Kuvaan.

Kuvaan on 15.11.1999-31.12.2002 välisenä aikana otettu 48 vankia. Mukana Kuvassa oli kolme vuotta sen aloittamisesta 11 vankia ja 6 vapautunutta. Vaikka Kuvaan osallistui vuonna 2002 vähemmän vankeja kuin edellisellä vuonna, heille kertyi työpäiviä huomattavasti enemmän kuin edellisellä vuonna. Ohjelmassa oltiin siten pidempään kuin aiemmin.

Kuvan osallistujista 22 on poistettu ohjelmasta Helsingin työsiirtolassa ollessaan. Vuonna 2002 poistettiin 6 vankia, kun edellisenä vuonna poistettuja oli 11. Vuoden 2002 aikana Kuvasta poistettujen vankien lukumäärä on selvästi vähentynyt, mikä voidaan katsoa osoittavan edistymisiä rekrytoinnissa ja osallistujien sitoutumisessa työntekoon ja päihdehoitoon.

Kahden osallistujan osalta voitiin katsoa, että kuntoutustavoitteet oli saavutettu vuoden 2002 aikana. Toisen osalta tavoitteet saavutettiin jo ennen kun kaksi vuotta oli kulunut hänen vapautumisestaan. Yksi vapautunut Kuvan osallistuja on vuoden aikana kuollut. Yksi vapautumisensa jälkeen Kuvasta pois jäänyt on vuoden aikana tilapäisesti hakeutunut takaisin aikaisemmin lopettamaansa päihdehoitoon.

Kuntouttavan vankityön merkitystä ei voida vielä tässä vaiheessa arvioida syvällisesti. Toiminnan pääasiallisten toimintamuotojen, työtoiminnan, päihdehoidon ja asumispalveluiden toimivuudesta voidaan kuitenkin jo tehdä jonkinlaisia havaintoja.

Asumispalvelujen toimivuudessa on havaittavissa myönteisintä kehitystä, koska kaikille vapautuneille on voitu järjestää ainakin tukiasunto. Lähes kaikkien osallistujien asuinolosuhteiden taso on selvästi parantunut. Enemmistö Kuvan osallistujista on ennen vankilarangaistuksen täytäntöönpanoa asunut epämääräisissä olosuhteissa, usein huumekaavereiden luona olematta siellä kirjoilla. Heidän asuinolosuhteensa ovat Kuvan ansiosta kehittyneet. Vielä tässä vaiheessa ei voida tehdä johtopäätöksiä siitä, miten heidän henkilökohtaiset asumistaitonsa ovat kehittyneet.

Päihdehoidon osalta voidaan todeta, että lähes kaikilta osallistujilta puuttui aikaisempaa kokemusta päihdehoidosta siviilissä. He ovat kaikki vapautumisensa jälkeen jatkaneet terapeuttista avokuntoutusta A-klinikalla ja heistä valtaosan asiakkuus on edelleen jatkunut. Parin osallistujan osalta on jopa katsottu, että terapeuttinen avokuntoutus voidaan jo kokonaan lopettaa asiakkaiden saavutettua tavoitteensa. Päihdehoitoon osallistuneiden suuren määrän vuoksi on enenevässä määrin jouduttu miettimään uusia ratkaisuja Töölön A-klinikan palveluiden rinnalle.

Pitkää päihdehoitojaksoa esimerkiksi sijoittajavankilan päihdehoitoyksiköllä osastolla tai Hämeenlinnan vankisairaalan päihdehoitoyksikössä ennen Helsingin työsiirtolaan ja Kuvaa tuloa pidetään tärkeänä.

Kuvan vankien retkahdukset päihdehoitoon ovat vuoden 2002 aikana selvästi vähentyneet. Tämä osoittaa, että päihdehoitopalveluissa Helsingin työsiirtolassa ja A-klinikoilla pystytään ottamaan paremmin huomioon kohderyhmän tarpeet.

Voidaan katsoa, että lähes kaikki osallistajat olivat integroimattomia työelämäänsä tullessaan mukaan kuntouttavaan vankityöhön. Hiukan yli puolet heistä on tässä vaiheessa sopeutunut työelämäänsä ja useat jopa siirtyneet normaaleille työmarkkinoille. Vajaalla puolella ei kuitenkaan voida osoittaa vielä mitään edistystä työllistymisessä. Pidempään Kuvassa vankeina mukana olleiden työllistyminen on onnistunut keskimääräistä paremmin.

Kuntouttavassa vankityössä olleet ovat menestyneet varsin hyvin työsiirtolassa, vaikka he eivät todennäköisesti olisi voineet päästä työsiirtolaan päihdeongelmansa vuoksi ilman Kuntouttavaan vankityöhön osallistumista. Jo tätä voidaan pitää myönteisenä kehityksenä usein moniongelmaisten vankien kohdalla.

Kolmen vuoden toiminnan jälkeen vaikuttaa siltä, että vanhemmat moninkertaiset uusia sopivat paremmin Kuvaan kuin nuoremmat, jotka eivät välttämättä ole tehneet lopullista ratkaisua rikoksettomuudesta ja päihteistä luopumisesta, eivätkä vielä ole ehtineet totaalisesti kyllästyä vankiloissa kiertämiseen.

14. TOIMINNAN SEURANTA JA TUTKIMUS

Erityissosiaalitoimistossa kuntouttavan vankityön asiakkaiden sosiaalista tilannetta ja varsinkin asumistilannetta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti ja tehostetusti sosiaalityön laatuksiteereitä noudattaen. Seurannassa kiinnitetään erityisesti huomioita onnistumisiin.

Seurantaryhmä on pyrkinyt käynnistämään kuntouttavaa vankityötä koskevan yliopistotasoisien tai ammattikorkeakoulussa tehtävän tutkimuksen. Erityisesti halutaan kiinnittää huomioita onnistumisen prosesseihin ja löytää niistä myönteisiä tuloksia, joita voidaan käyttää hyväksi kehitettäessä sisältöä laadukkaalle jälkihuoltotyölle. Toistaiseksi tutkimukselle ei ole löydetty tekijää.